

DORDT EIGEN-AARDIG

JAAP BOUMAN

Er zijn niet veel (of helemaal geen?) originele Dordtse vissersschepen meer. Op één na: de DD 13. En die komt eind mei, tijdens de stoomdagen weer naar Dordrecht.

De DD13 komt weer naar Dordt

De DD13 hoorde bij een visvlot dat in de Nieuwe Haven lag. Naast vismarkten konden Dordtenaren ook op visvloten vis kopen. Waarschijnlijk lag er in de 18de eeuw al een visvlot in de Nieuwe Haven. Later kwamen er daar een paar bij en ook in het Maartensgat en in de Wijnhaven bij de Taankade lagen niet eens zo heel lang geleden visvloten.

Een visvlot had een groot voordeel ten opzichte van een vismarkt of van later viswinkels: de vis werd levend bewaard en dat kwam de versheid natuurlijk ten goede. Aan het vlot hingen karen, rieten of tenen manden later houten korven waarin het water vrij in en uit kon stromen maar waarin de vis gevangen bleef. Dat was van belang voor een goede bedrijfsvoering. Versere vis kon haast niet.

In de Nieuwe Haven lag bij de Lange IJzerenbrug al sinds 1790 een visvlot van Aarnoutse, toen in 1923 het vlot van Van der Pluijm ernaast kwam te liggen. Adriaan van der Pluijm liet in zijn geboortedorp Hank door zijn schoonzoon een visvlot timmeren en sleepte dat naar de Dordrecht, waar hij samen met zijn zoons Gerrit, Theo, Adriaan en Jan een vishandel begon. Eigenlijk zonder vergunning zoals pas in 1934 bleek, maar dat werd in dat jaar alsnog goedgekeurd.

Zalmschouwen

Vader Adriaan en zijn zoons visten met hun kleine scheepjes (zalmschouwen) op het Hollandsch Diep en op de Oude Maas op voorn, blik, baars, snoek, houting, steur, fint en elft. In 1924 lieten de Van der Pluijms bij scheepswerf Van Vliet in Zwijndrecht voor 1300 gulden een 'motorvischboot' bouwen, met een lengte van 10,25 meter en een gloeiakopmotor van 10 pk van het merk Skandia. Het scheepje kreeg het visserijregistratienummer van Van der Pluijm: DD13. Er werd meestal van her en der levende vis gehaald die dan in Dordt werd verkocht. Ook werd er mee gevestigd.

Op zonnige zondagen werden er tripjes met de hele familie mee gemaakt naar een strandje tegenover Sliedrecht.

Met de visserij ging het rond 1960 bij Dordrecht steeds slechter. Een zoon en kleinzoon van stichter Van der Pluijm hielden het vol tot 1965. Toen werden de visrechten verkocht. Het vlot zelf werd nog tot 1970 gebruikt voor de vishandel, maar door de afsluiting van het Haringvliet was er te weinig zuurstof in het water, waardoor de vissen in de karen vroegtijdig doodgingen. Alleen de palinghandel bleef over, maar door vervuiling kon paling misschien beter dienen als kwikthermometer aan de muur dan als lekkernij op een bord. In 1975 stopte het bedrijf. Een paar jaar later werd het vlot verkocht.

De vishaler DD13 was al in 1965 verkocht en werd op de Afgedamde Maas gebruikt als visboot en bunschip. Later werd het scheepje als recreatieboot gebruikt.

▲ De gerestaureerde DD13. Ooit een vishaler uit Dordrecht.

▲ De Nieuwe Haven omstreeks 1930, met het visvlot van Van Balkom, ook afkomstig uit Hank. In de verte bij de Lange IJzerenbrug lagen de vloten van Aarnoutse en van Van der Pluijm met de DD13. FOTO'S JAAP BOUMAN

In 2011 was de DD13 te koop. Door het Visserij- en Cultuurhistorisch Museum in Woudrichem werd een stichting in het leven geroepen die het behoud, het onderhoud en de restauratie voor haar rekening zou nemen: de Stichting Vishaler DD13. De stichting werd zelfs een ANBI, een ambtelijk afkorting voor algemeen nut beogende instelling, waardoor onder andere donaties belastingtechnisch aftrekbaar zijn.

Monument

In 2013 werd de DD13 officieel een varend monument. De DD13 werd gerestaureerd en zo mogelijk in originele staat teruggebracht. De eerste motor staat niet meer in de DD13. Die 1-cilinder Skandia gloeiakopmotor van 10 pk was een betrouwbare motor die nooit dienst weigerde maar wel veel aandacht nodig had. Het starten was een ritueel. Met een brander moest de cilinderkop (gloeikop) worden voorverwarmd. Vervolgens werd de motor met de hand tegen de compressie getornd en met een juiste slag aan het vlieg wiel sloeg de motor aan.

Dit kostte niet alleen veel vaardigheid en kennis maar het starten duurde ook lang. Eind jaren 60 werd de motor vervangen. Nu staat er sinds ca. 1976 weer een mooie motor in het scheepje, een Kromhout 3-cilinder uit 1944, met een cilinderinhoud van meer 4000cc, die 10pk per cilinder levert, dus in totaal 30 pk.

Tijdens Dordt in Stoom in het weekeinde van 26 tot en met 28 mei ligt de DD13 weer in Dordrecht. Niet in de Nieuwe Haven die meer dan 40 jaar de thuishaven was, maar in de Wolwevershaven bij het Vlak. Een mooie kans om dit restant van de Dordtse visserij weer eens te zien. Wie meer wil weten over de DD13 kan terecht op de website www.dd13.nl.

Reacties, liefst met vermelding van een telefoonnummer: eigenaardig@jaapbouman.nl.

▲ De motorvischboot DD13 met een zalmschouw als sleep. Ook dat schouwtje had de registratie DD13.

▲ Het visvlot van Van der Pluijm in de winter, met rechts de DD13. Ca. 1960.